

ЮРИДИЧНА ОСВІТА У ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ

Кучма О.Л.

доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна

Пандемія всесвітнього масштабу вивела всі країни із зони комфортного існування та змусила шукати нові шляхи для подальшого функціонування різних інституцій. Не виняток становить і освітня сфера. Підготовка майбутніх юристів в умовах карантинних обмежень стала здійснюватися в переважній більшості у дистанційній формі навчання.

У якій би формі не здійснювався освітній процес, але випускники не повинні поступатися якістю і обсягом знань своїм попередникам, які здобували освіту за інших (стандартних) умов.

Пандемія прискорила діджиталізацію в усіх сферах та стала тим лакмусовим папірцем, який виявив проблемні питання у сфері іт-технологій.

Здобуття вищої освіти, в тому числі, вищої юридичної освіти, потребує певних інструментів, за допомогою яких надаються знання студентам. При підготовці лекційних занять викладачі стикнулися з тим, що недостатньо розвинуті вітчизняні інтернет-ресурси, або ті що є, значно поступаються іноземним якістю та різноманітністю функціональних можливостей (наприклад, інтерактивні дошки, інструменти для створення презентацій, опитувань тощо). Дана ситуація виявила потребу у якісному вітчизняному інтернет-ресурсі для навчання.

Також важливо застосовувати диференційований підхід до викладання різних дисциплін майбутнім юристам, з огляду на специфіку предмету дисципліни. Так, наприклад, при вивченні питань із криміналістики студентам важливо проводити практичні заняття очно (з дотриманням карантинних обмежень), адже який би 3-д ефект не мали зображення, проте криміналістичну лабораторію вони не замінять. Натомість, практичні заняття із конституційного,

трудового, цивільного та багатьох інших галузей права можна якісно провести і у дистанційному режимі.

Також слід звернути увагу на необхідність перегляду тих проблем практики, до яких мають бути підготовлені майбутні юристи. Пандемія торкнулась усіх сфер життєдіяльності держави та суспільства і у різних галузях права з'явилися нові чи «удосконалились» існуючі проблеми, пов'язані із використанням інтернет-ресурсів. Так, з запровадженням карантину та рядом обмежень у сфері торгівлі, активізувались он-лайн продажі, що, в свою чергу, привело до збільшення попиту на розрахунки у електронній формі. Набуло більшої популярності укладення договорів у електронній формі, що в свою чергу, привело до потреби значної кількості осіб у отриманні кваліфікованого електронного підпису. Також перехід персоналу на дистанційну роботу прискорив необхідність запровадження електронного документообігу. Карантинні обмеження спонукали державні установи перейти на дистанційну форму роботи. Навіть судові установи внесли корективи у порядок ведення судових процесів.

Вищезгадані та інші процеси поступово розвивались і без пандемії, оскільки інтернет-технології є економічно вигідними та оптимізують бізнес-процеси. Пандемія лише прискорила запровадження нових інтернет-технологій. Зрозуміло, що деякі заходи є вимушеними (їх використовують лише у періоді карантинних обмежень), а деякі заходи залишаться і після зняття карантинних обмежень.

Зміни, викликані пандемією, торкнулись і сфери трудових відносин та соціального захисту, в частині правового регулювання дистанційної роботи та соціального забезпечення, осіб, які втратили доходи через запровадженні карантинні заходи.

Також у зв'язку з широким залученням інтернет-технологій у правовідносини, виникла потреба у посиленому збереженні персональних даних, у ширшому спектрі юридичного супроводу інтернет-операцій. Відповідно, при перегляді навчальних робочих програм, необхідно враховувати

нові виклики сучасності, та готувати майбутніх юристів до роботи з різноманітним електронним форматом ділових паперів, вміння оперувати електронними доказами в суді тощо.

Широке використання людьми інтернету сприяло і розвитку кіберзлочинності, що також потребує надання нових знань майбутнім юристам у боротьбі із кіберзлочинністю.

Для того, щоб бути конкурентоспроможним на ринку праці у сфері надання юридичних послуг майбутні юристи в стінах вищих навчальних закладів мають отримати актуальні знання, які допоможуть їм побудувати кар'єру правника та зміцнити авторитет свого вищого навчального закладу, незважаючи на перешкоди, пов'язані із пандемією та іншими форс-мажорами.